

Prestegårdsjordet barnehage
Lars Onsagersvei 5

N-7051 TRONDHEIM

Vår saksbehandler	Vår ref.	Deres ref.	Dato
Thea Berg Lauvsnes	18 /12473/614/A10/&58/ oppgis ved alle henv.		04.07.2018

Prestegårdsjordet barnehage - tilsyn etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. - varsel om pålegg

Miljøenheten gjennomførte den 5. juni 2018 tilsyn ved Prestegårdsjordet barnehage. Formålet med tilsynet var å vurdere hvordan barnehagene ivaretar barnas helse, miljø og sikkerhet (jf. forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. av 01.12.1995).

1. Sammendrag

Prestegårdsjordet barnehage kunne ved tilsynet legge fram dokumentasjon på en del rutiner som omhandler barns sikkerhet i ulike situasjoner, og vårt inntrykk er at barnehagen i hovedsak ivaretar sikkerheten gjennom en godt etablert praksis. Samtidig er barnehagens skriftliggjøring av rutiner noe ufullstendig, og rutinene bør gjennomgås og suppleres. Barnehagen har ikke dokumentert at det er gjennomført risikovurderinger som grunnlag for sikkerhetsrutiner. Barnehagen mangler en skriftlig rutine for hvordan avvikshåndteringen foregår. Ved befaringen observerte vi avvik knyttet til manglende skåldesikring av tappepunkt.

Det ble funnet 3 avvik i forbindelse med tilsynet. I tillegg ble det gitt 1 anmerkning hvor Miljøenheten ser et forbedringspotensial.

- Avvik 1:** Prestegårdsjordet barnehage kan ikke i tilstrekkelig grad dokumentere risikovurderinger av forhold som har betydning for barns sikkerhet.
- Avvik 2:** Barnehagen mangler en skriftlig rutine som beskriver avvikshåndtering.
- Avvik 3:** Tappepunkt tilgjengelig for barn er ikke skåldesikret.

Frist for uttalelse til varsel om pålegg

Denne tilsynsrapporten er et varsel om at vi vurderer å gi virksomheten pålegg om retting. Dersom dere mener at beskrivelsen i denne rapporten ikke er korrekt eller har kommentarer til pålegg og frister som vi varsler her, ber vi om skriftlig tilbakemelding om dette **innen 6. august 2018**. Etter 6. august 2018 vil vi fatte pålegg om retting. Dere vil motta et eget brev om den videre oppfølgingen.

Frist for retting av avvik

Postadresse:
TRONDHEIM KOMMUNE
Miljøenheten
Postboks 2300 Torgarden
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:
Erling Skakkes gate 14

Telefon:
+47 72542550

Telefaks:
+47 72542551

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

E-postadresse: miljoenheten.postmottak@trondheim.kommune.no
Internettadresse: www.trondheim.kommune.no

Frist for retting av avvik 2 og 3 vil bli satt til **15. september 2018**. Avvik 1 får frist **1. desember 2018**.

2. Beskrivelse av Prestegårdsjordet barnehage

Prestegårdsjordet barnehage er en privat andelsbarnehage med tre grupper. Ved tilsynet hadde barnehagen 37 barn inndelt i søskengrupper.

3. Reviderte områder og funn

Tilsynet ble gjennomført som tematilsyn med hovedvekt på internkontrollrutiner for å ivareta barns sikkerhet, avvikshåndtering (jf § 4) samt dokumentasjon av risikovurderinger gjennomført for å ivareta barns sikkerhet (jf §§ 7 og 14). Det ble foretatt en gjennomgang av dokumentasjon med styrer og HMS-ansvarlig, intervju av to ansatte samt befarings av lokalene og uteområdet.

Dokumentasjon fremlagt ved tilsynet:

- Plan for helse, miljø og sikkerhet - Prestegårdsjordet barnehage
- Årsplan, Prestegårdsjordet barnehage
- Risikovurdering barn og sikkerhet Prestegårdsjordet barnehage
- Skjema for risikoanalyse av turer
- Diverse sikkerhetsrutiner
- Sjekkliste sikkerhet uteområdet og inne i barnehagen
- Rapport etter hovedettersyn lekeplass ved Prestegårdsjordet barnehage

Deltakere ved tilsynet:

- Ingebjørg Muri, leder Prestegårdsjordet barnehage
- Ann-Mari Halstadtrø, HMS-ansvarlig Prestegårdsjordet barnehage
- Elisabeth Meedby, assistent Prestegårdsjordet barnehage
- Bente Malm, ped.leder Prestegårdsjordet barnehage
- Elin Grønvold Aunet, rådgiver Miljøenheten
- Thea Berg Lauvsnes, rådgiver Miljøenheten

3.1 Risikovurderinger

Avvik 1: **Prestegårdsjordet barnehage kan ikke i tilstrekkelig grad dokumentere risikovurderinger av forhold som har betydning for barns sikkerhet.**

Barnehagen må gjennomføre og dokumentere risikovurderinger av situasjoner og aktiviteter som kan utgjøre fare for barnas sikkerhet. Dette innebærer en systematisk kartlegging, vurdering av risiko og beskrivelse av tiltak for å redusere risikoen. Risikovurderingene skal legges ved i tilbakemeldingen til Miljøenheten.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §§ 4 Ansvar. Internkontroll, 7 Generelle krav og 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Observasjon

Både ledelsen og personalet beskriver at risikoforhold er noe som diskuteres mye både i hverdagen, men også i møter. Det er nylig laget skjema for risikovurdering som skal fylles ut før gruppene drar på tur, men dette var ved tilsynet ikke implementert enda. Barnehagen beskriver at sikkerheten har førsteprioritet og at de har gode rutiner som er utarbeidet basert på erfaring gjennom mange år, men har ikke dokumentert vurderingene som ligger bak rutinene.

Vurdering

Dokumentet som kalles risikovurdering barn og sikkerhet er i praksis en sjekkliste, og ikke en systematisk vurdering av risikoen ved ulike faremomenter. Vi vurderer at sikkerheten i stor grad er ivaretatt ved barnehagen, men barnehagen har ikke dokumentert hva som er kartlagt og vurdert når det gjelder farer og uønskede hendelser i barnehagedriften. Barnehagen har ikke systematisk vurdert og dokumentert faremomenter ved barnehagedriften.

Veileder til forskriften, [Miljø og helse i barnehagen](#), sier at barnehagen skal gjennomføre risikovurderinger av forhold som omhandles i forskriften og som kan ha betydning for barnas helse og miljø (§ 7). Dette henger sammen med det formålsparagrafen sier om systematisk forebygging av sykdom og skade, ikke bare rutiner for håndtering av slike hendelser når de først oppstår. Disse risikovurderingene skal være skriftlig.

Dette tilsynet omhandler risikovurderinger og rutiner som skal ivareta barnas sikkerhet. Barnehagen må på en mer detaljert og systematisk måte enn tidligere gjennomføre en kartlegging av relevante farer og uønskede hendelser med tanke på barns sikkerhet, og vurdere risikoen for det dere kommer fram til. Basert på risikovurderingen og identifiseringen av ulike risikoforhold skal barnehagens rutiner vurderes og eventuelt revideres, slik at dere reduserer sannsynligheten for at farene oppstår. Videre skal dere vurdere tiltak og beredskapsplaner for å redusere konsekvensen hvis uhellet først er ute. Vi viser til Miljøenhetens [faktaark nr. 71 om risikovurdering i barnehager og skoler](#). Dere bør konkretisere graderingen av sannsynlighet og konsekvens: hva ligger i begrepene "ofte", alvorlig" osv.

Miljøenheten påpeker at det ikke er meningen dere skal risikovurdere enhver hendelse på ethvert sted, men holde fokuset på de relevante farene som medfører høyest risiko i den daglige driften. Vi anbefaler å starte med risikovurdering av inneområde, uteområde og faste turmål. Har man gjort et systematisk og godt arbeid med risikovurderingen vil den også kunne overføres til en rekke andre aktiviteter som ikke direkte er blitt risikovurdert. Risikovurderingen må oppdateres hver gang forutsetningene som lå til grunn for vurderingene er endret.

3.2. Internkontrollsystem og avvikshåndtering

Avvik 2: **Barnehagens mangler en skriftlig rutine som beskriver avvikshåndtering.**
Barnehagen må utarbeide en skriftlig rutine som beskriver hvordan ulike typer avvik skal registreres, håndteres og dokumenteres. Rutinen skal legges ved i tilbakemeldingen til Miljøenheten.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §§ 4 Ansvar. Internkontroll.

Merknad 1: Barnehagens skriftlige rutiner som skal ivareta barnas sikkerhet bør gjennomgås og suppleres/detaljeres.

Observasjon

Barnehagen har anskaffet det digitale internkontrollsystemet PBL Mentor, og har delvis tatt i bruk noe av dette systemet. I hverdagen forholder personalet seg til barnehagens plan for miljørettet helsevern, som er tilgjengelig på alle "avdelingene", og som alle ansatte jevnlig skal lese gjennom. Noen av rutineene som er beskrevet i denne planen finnes kun i denne, mens andre er skriftliggjort i egne dokumenter. Personalet bruker ikke det digitale systemet Mentor aktivt. I rutineene barnehagen beskriver, vektlegges struktur, oversikt og høy voksentetthet, spesielt når barnehagen

skal på tur. Barnehagen også en egen perm for beredskap, basert på "Krisepermen". Beredskapspermen er tilgjengelig i fysisk eksemplar på alle avdelingene. Ansatte må kvittere ut at de har lest gjennom denne to ganger årlig.

Avvikshåndtering

For dokumentasjon av avvikshåndtering bruker barnehagen avviksmodulen i PBL Mentor. Ansatte melder muntlig eller skriftlig til leder, som deretter legger inn i systemet. Eksempel på avvik som registreres er skader på barn og bygningsfysiske ting som ikke utbedres umiddelbart. Avvik som avdekkes ifm. vernerunder/kontroller kvitteres ut på skjema, og legges ikke inn i avvikssystemet. Barnehagen har vaktmesterbok hvor feil og mangler skrives opp. Denne rutinen er ikke skriftliggjort, men ble ifølge ledelsen tatt opp muntlig ved forrige personalmøte. Det framkom ved tilsynet at barnehagen ikke har definert tydelig hva som skal registreres som avvik ved Prestegårdsjordet barnehage.

Vurdering

Vår vurdering er at det elektroniske systemet sammen med rutiner og sjekklister i permer viser at barnehagen har dokumentert mye av arbeidet som gjøres for å ivareta barnas helse, miljø og sikkerhet. Årshjulet, rutinebeskrivelser og utfylte sjekklister viser at barnehagen jobber bevisst med dette. Samtidig kommer ikke systematikken i arbeidet fram og for utenforstående kan det virke litt uoversiktlig når rutiner og andre dokumenter ikke er samlet i ett system. Vi vurderer at graden av skriftliggjøring av enkelte rutiner for å ivareta barnas sikkerhet har forbedringspotensiale. Barnehagens ledelse bør, basert på risikovurderingene som skal gjennomføres, ta en gjennomgang av fastsatte rutiner for å kontrollere at disse er tilstrekkelig skriftliggjort og beskriver barnehagens praksis for å ivareta sikkerheten.

Avvikshåndtering

Vårt inntrykk fra tilsynet er at avvik i hovedsak fanges opp og rettes ved barnehagen, men at dette i for liten grad dokumenteres. Det må etableres en skriftlig rutine som beskriver hvordan alle typer avvik skal avdekkes, meldes og dokumenteres. Videre bør barnehagen etablere faste punkt for gjennomgang av meldte avvik og håndteringen av disse. På denne måten kan barnehagen bruke avvik og andre uønskede hendelser aktivt inn i det forebyggende arbeidet for å sikre barnas helse og sikkerhet.

Alle virksomheter skal ha rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge avvik fra helse, miljø og sikkerhetslovgivningen. Dette er et krav i regelverket, jf § 5.7 i internkontrollforskriften, som benyttes som skjønnsgrunnlag etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.. Avvikshåndteringen skal være skriftlig. Brudd på lovgivningen og viktige rutiner er klare avvik, men også andre uønskede hendelser og nestenulykker skal vurderes, selv om det gikk bra denne gangen. I avviksrutinen bør dere definere hva som regnes for avvik ved Prestegårdsjordet barnehage. Hva virksomheten gjør for å rette opp avvik skal dokumenteres skriftlig. Vi viser til bestemmelsene i internkontrollforskriften som stiller krav om skriftlig avvikshåndtering, jf § 5.7 i internkontrollforskriften.

3.3 Sikkerhet på inneområdet

Avvik 3: Tappepunkt tilgjengelig for barn er ikke skåldesikret.

Alle tappepunkt som er tilgjengelig for barn må skåldesikres slik at vannet holder en temperatur på maks 38 °C. Tilbakemeldingen til Miljøenheten skal inneholde en beskrivelse av hvilke tiltak som er gjort.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Observasjon

Befaringen avdekket flere risikoforhold på barnas inneområde. Dette dreier seg hovedsakelig om flere tappepunkt som ikke er skåldesikret. Videre ble det observert en ledning på vegglampe på hemsens som ikke var festet og kan utgjøre kvelningsfare.

Vurdering

Forskriftens § 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap sier at virksomheten skal planlegges og drives slik at skader og ulykker forebygges. Vi vurderer at barn relativt lett kan klare å komme seg opp til kjøkkenbenken. Barns hud er tynnere og mer ømfintlig enn voksnes, og vannkraner som er tilgjengelig for barn skal derfor skåldesikres (maks temperatur 38 °C ihht. til teknisk forskrift).

Forholdene vi observert på befaringen utgjør potensielle farer for barna, og enkle tiltak vil kunne redusere risikoen for at det oppstår skader.

3.4 Inneklima

Merknad 2: For å sikre tilfredsstillende ventilering av barnehagens lokaler bør alle friskluftsventiler alltid være åpne.

Observasjon

Barnehagens lokaler er utstyrt med mekanisk avtrekksanlegg med tilluft via spalteventiler over vindu. Ved tilsynet var kun et fåtall av spalteventilene åpne. Barnehagen har etablert lufte rutiner.

Vurdering

For at mekanisk avtrekksventilasjon skal fungere, forutsettes det at spalteventiler holdes åpne. Når disse stenges av kan dette medføre at lokalene ikke blir tilstrekkelig ventilert. Dette ble påpekt også ved Miljøenhetens tilsyn med barnehagen i 2013. Barnehagen bør skjerpe rutinene som skal sikre at spalteventilene holdes åpne. Tilfredsstillende ventilasjon av lokalene har i tillegg til luftkvaliteten betydning for radonkonsentrasjonen. Det er målt verdier over grenseverdien for radon i "avdeling" Diamantgrotta, og det er etablert flere ventiler som et tiltak på denne avdelingen. Radonmålingene følges opp i egen sak.

4. Regelverk

- Lov av 2011-06-24 nr.29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Forskrift av 1. desember 1995 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.. med veileder, "Miljø og helse i barnehagen", Helsedirektoratet april 2014.

Avvik defineres som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift. *Merknad* er forhold som ikke nødvendigvis er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten mener det er mulighet for forbedringspotensial.

Rapporten omhandler eventuelle avvik og merknader som er avdekket under tilsynet. Det er ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Varsel om pålegg

Vi opplyser om at miljøsjefen kan gi barnehagen pålegg om retting for å sikre at avvikene rettes. Denne tilsynsrapporten er et varsel om at pålegg kan bli gitt (jf Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 16 om forhåndsvarsling og Lov om folkehelsearbeid § 14 om retting). Varslet er gitt med hjemmel i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Med hilsen
TRONDHEIM KOMMUNE

Marianne Langedal
miljøsjef

Thea Berg Lauvsnes
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Vedlegg:

Kopi:

Postmottak Fagenhet for oppvekst og utdanning
Kommunalsjef for barnehager, Hilde Skybakmoen